

ΕΣΤΙΑ

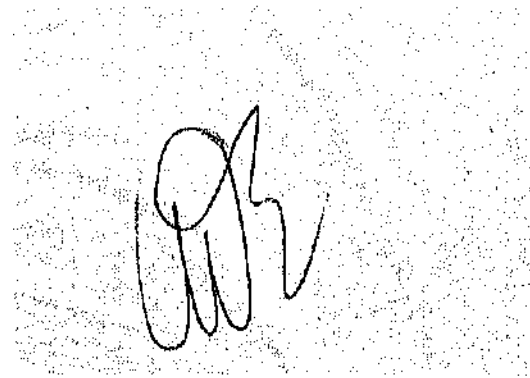
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΩΝ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ

1885

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 8 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΦΡ. 8

Handwritten signature
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτική
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Επί της Ασωφόρου Πανεπιστημίου, 39

1885

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος 16'

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρξονται ἀπὸ 1' Ἰανουαρίου τῆς ἐποῦς καὶ εἰς ἐτήσιαι. — Γραφεῖον ἀπὸ: Ἐπιτ. τῆς λίσπ. Πανεπιστημίου 80. 22 Ἰουνίου 1885

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ ΕΝ Τῇ ΔΥΣΕΙ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΘΗΣ Τῆς ΒΑΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ

Α'

Ἄν ἡ μικρὰ αὕτη γωνία τοῦ ἀπεράντου Μακεδονικοῦ, Ῥωμαϊκοῦ καὶ Ὁσμανικοῦ κράτους, ἢ καλουμένη Ἑλλάς, ἐπὶ δύο ὄλας χιλιετηρίδας λησμονημένη καὶ σχεδὸν διαγεγραμμένη ἀπὸ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, κατώρθωσέ νά περισωθῇ ἐκ τοῦ μεγάλου κατακλισμοῦ ἐν ᾧ ἐπίνγησαν τοσαῦτα ἱστορικὰ ἔθνη, ἂν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστάν ἔθνος κατέλαβε μίαν τῶν λαμπροτέρων σελίδων τῆς ἱστορίας τοῦ αἰῶνος τούτου, ἂν οἱ νεώτεροι Ἕλληνες δὲν κατήσχυναν τοὺς προγόνους, ἂν ὁ τίως ἐπικρατῶν ἐν ἅπασῃ τῇ Εὐρώπῃ χριστιανικῶς μισελληνισμὸς μετατρέπη εἰς πολιτικὸν φιλελληνισμὸν, ὄλα ταῦτα ὀφείλομεν εἰς τὸν ἄρματωλόν.

Ἄρματωλὸν δὲ ἐνοῶ οὐχὶ μόνον τὸν φουστανελλᾶν τῆς Ῥοῦμελῆς καὶ τῆς Πελοποννήσου, ἀλλὰ καὶ τὸν βραχὺν Νησιώτην.

Χαρακτηριστικὴ ἰδιότης τοῦ Ἑλλήνος ἄρματωλοῦ εἶνε αὐτὸς ὁ ἀνάκαθεν διακρίνας τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν χαρακτῆρ τοῦ ἀμφιβίου πολεμιστοῦ. Ὁ Κρῆς καὶ ὁ Μανειάτης εἶνε ὁ αὐτὸς κατὰ ξηρὰν τε καὶ θάλασσαν. Πρὶν οἱ Ὑδραϊοσπετσιῶται ἀνάδειχθῶσιν ἐν τῇ θαλάσῃ, διέπρεψαν ἐν τοῖς Ἀργολικοῖς πεδίοις ὡς ἄριστοι ἵππεις. Ὁ Νικοτσάρας, ὁ Βλαχάβας, καὶ οἱ Λαζαῖοι διωχθέντες ἀπὸ τὸν Ὀλύμπου καταλαμβάνουσι τὴν νῆσον Σικιάδον, καὶ ἀπὸ τολμηρῶν κλεπτῶν μεταμορφοῦνται εἰς τολμηροτέρους πειρατὰς. Τὰ δημοτικὰ ἔθματα φάλλουσι τὴν ἐν Κασσάνδρῃ ναυμαχίαν τοῦ Ἀκαρῆνος Σταθᾶ, ὅστις ἀπὸ τὰ βουνά του κάποτε εἶδε τὸ χρῶμα τῆς θαλάσσης· ὁ Βοιωτὸς Ἀάμπρος Κατσόνης εἶνε ὁ πρῶτος ναύαρχος τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, ὁ δ' Εὐβοεὺς γεωργὸς Βεῖκος μετοικήσας εἰς Ὑδρᾶν ἀναδεικνύεται ὁ ναύαρχος Μιαούλης. Ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν καὶ τῶν ἐνετικῶν χρόνων Πελο-

πόννησοι, Κεφαλλῆνες καὶ Ἠπειρώται φημίζονται ὡς ἄριστοι πεζομάχοι καὶ ναυμάχοι. Ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Γαλλίας οἱ Ἕλληνες θαλασσινοὶ μάχονται ἐν τῇ ξηρᾷ φέροντες τὸ ὄνομα Καραβή-σαιοι, les carabins¹⁾. Περὶ τὰ τέλη τῆς Ῥωμαϊκῆς δημοκρατίας οἱ Κίλικες, οἱ Κρήτες καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων γίνονται κύριοι τῆς Μεσογείου καὶ πολιορκοῦσι καὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην ἐν τῇ ἀπογείᾳ οὐσᾶν τῆς δόξης. Καταστραφέντος τοῦ πειρατικοῦ στόλου ὑπὸ Πομπηίου, οἱ αὐτοὶ Κίλικες καὶ Ἰσαυροὶ μεταμορφοῦνται εἰς ἀπελάτας ἢ κλέπτας, καὶ ἐπὶ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας ἐξορῶσιν ἀπὸ τὰ ἐλεύθερα βουνά διὰ νά φέρωσι τὴν φρικτὴν καὶ τὸν δλεθρὸν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἀσίαν.

Ὁ ἀμφίβιος οὗτος χαρακτῆρ τῶν ἡμετέρων πολεμιστῶν ἐπιβρᾷ καὶ ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης· οἱ ναυτικοὶ ὄροι συλλαβάζονται πρὸς τοὺς τῆς ξηρᾶς· οὕτω, ἡ στρατιωτικὴ τοῦρμα τῶν βυζαντινῶν σημαίνει παρ' ἡμῶν τὸ ναυτικὸν πλήρωμα, παῦρμα· τὸ ταξιδεῖον δηλοῖ ὁδοπορῶ καὶ πλέω, ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὁ πλοῦς ἐδήλου πλὴν τῆς ναυσιπλοίας καὶ τὴν ὁδοπορίαν ἢ στρατιωτικὴν κατορῆα τῶν Λατίνων μεταβάλλεται εἰς τὸ ναυτικὸν κάτεργον ἐν τοῖς Ἀκριτικοῖς ποιήμασι τὸ κάτεργον δηλοῖ πλὴν τοῦ πλοίου καὶ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς. Αὐτὸ τὸ ὄνομα armatus, armatura, ἐξ οὗ παράγεται ὁ ἄρματωλός, σημαίνει παρὰ τοῖς παλαιοῖς βυζαντινοῖς οὐ μόνον τὸν ἐν ξηρᾷ πολεμιστὴν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν θαλάσῃ, καὶ αὐτὰ τὰ πολεμικὰ πλοῖα. Ὁ λεβέντης (levis = εὐζωνός) δηλοῖ τὸν στρατιώτην καὶ τὸν ναῦτην.

Ὁ κατ' ἐξοχὴν ἡμῶν ἀμφίβιος Ἕλλην εἶνε ὁ λεγόμενος Μαρδαίτης. Ὄταν οἱ πρῶτοι τοῦ Μωάμεθ διάδοχοι κατέκλυσαν τὴν ἑλληνικὴν Ἀσίαν, μία μυριάς Μαρδαίτων ἐπήδησεν εἰς τὸν Ταῦρον, καὶ καταλαβοῦσα τὰς δυσχωρίας τοῦ Ἀμκνού καὶ τοῦ Λιβάνου ἤγειρε κατὰ τοῦ Ἰσλαμικοῦ χειμάρρου χάλκεον τεῖχος, ὡς γράφουσιν οἱ εἰς τοιαύτας ποιητικὰς ἐκφράσεις ἀσυνείθηστοι τοῦ

¹⁾ Ἡ παρὰ Διτῆρ ἐτυμολογία τῆς λέξεως carabini ἐκ τοῦ Καλαβρῶς εἶνε γλωσσικῶς ἀδύνατος, καὶ ἱστορικῶς ἀνυπόστατος. Ἐπίσης σφάλει ὁ σοφὸς λεξικογράφος ἐτυμολογῶν ἐν Estradiot ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ Stradiviti, ἐνᾷ ἀμφότεραι αἱ λέξεις παράγονται ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, Στρατιώτης.

Βυζαντινῶν χρονογράφοι. Ἄλλ' ἐνὶ τοιούτοις ἦσαν οἱ Μαρδαίται κατὰ ξηρὰν, ἢ Μικτὴ ἱστορία καὶ ὁ Πορφυρογέννητος λέγουσιν ὅτι ἦσαν καὶ ναυτικοί. Οἱ Μαρδαίται οὗτοι ἦσαν Ἕλληνας, ἑλληνικώτερα μάλιστα ἄλλων ὑπηκόων τοῦ Βυζαντίου, ὡς φητῶς γράφουσιν οἱ σύγχρονοι συγγραφεῖς, Βυζαντινοὶ καὶ Ἀκτινοί, Σύροι καὶ Ἀρμένιοι καὶ ἄπορῶ πῶς στηριζόμενοι τινες τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν ἐφαντάσθησαν αὐτοὺς ἀπογόνους τῶν Μάρδων τῆς Ὑμανίας, τῶν Δρούσων, τῶν Μαρωνιτῶν, τῶν Κούρδων καὶ ἄλλων βαρβάρων, ἐλθόντων εἰς τὴν δυστυχισμένην Ἑλλάδα ὅπως φησὶ καὶ τὴν τελευταίαν φανίδα πηλίου αἵματος, τὴν ὁποῖαν μᾶς ἤλεσαν οἱ τρομεροὶ πλὴν ἀνύπαρκτοι Σλάβοι¹⁾.

Συγχρόνως τοῖς Μαρδαίταις ἡ μεσαιωνικὴ Ἑλλὰς ἀνέδειξε καὶ ἕτερον σύστημα πολεμιστῶν, τοὺς λεγομένους Στρατιώτας, ἢ Στρατιώτας, ὡς οἱ Κρήτες τοὺς ἀποκαλοῦσιν ἔτι. Ὁ Στρατιώτης οὗτος οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὴν ἔτι καὶ νῦν ἐπικρατούσαν ἑλληνικὴν σημασίαν τῆς λέξεως στρατιώτης, ἀλλὰ πρὸς ἕτερον παλαιότερον τῆς αὐτῆς λέξεως σημασίαν, πιθανῶς Πελαγονικὴν, τὴν ὁποῖαν συχνὰ ἀναφέρει ὁ Στράβων ὁσπικίς λαλεῖ περὶ Πελασγῶν καὶ Θρακῶν, τὴν τοῦ πλάνητος, ἢ ὡς νῦν λέγει ὁ λαὸς στρατοκόπου, ἢ στρατολάτου²⁾. Διὸ καλῶς ὁ Tasso φέλλων τὴν ἐν Τάρφ ἀνδραγαθίαν τῶν Ἑλλήνων Στρατιωτῶν ἀποκαλεῖ αὐτοὺς Greci erranti, ὁ δὲ κήρυξ Bussy—Raboulin, ὅστις ἐπὶ πολὺ ἐδίδουσε τοὺς ἐν τῇ ὑπερηλίτῃ τῆς Γαλλίας Στρατιώτας (Estradiots), μετέφραζει αὐτοὺς batteurs d'estrade. Περὶ τούτου καὶ ἄλλοτε ἐγράψα ἄγνωσθὲ πῶς στηριζόμενος ὁ κ. Τιμὸς Βούλγαρις ἰσχυρίσθη τὸ ἐναντίον, ἀπὸ καὶ αὐτὸς ὀπί' αὐτοῦ παρατιθέμενος στίχος, ὁ ἄλλοτε ἀδόμενος ἐν τῇ παρελάσει τῶν ἐν Κερκύρᾳ Στρατιωτῶν εἶνε ἀπλὴ ἐπικύρωσις τῶν λεγομένων μου:

διὰβάταις πῶς διαβαίνετε,
Στρατιώταις πῶς περνάτε.

Ἀπὸ τοῦ Χρονικοῦ Πασχάλιου, τὸ ὁποῖον πρῶτον μνημονεύει τοὺς κατὰ τῶν Ἀθάρων πολέμους τῶν ἡμετέρων Στρατιωτῶν, μέχρι τῶν κατ' ἡμᾶς χρόνων τὸ ὄνομα Στρατιώτης δηλοῖ τὸν

¹⁾ Καὶ ἐν πᾶσι αἱ περὶ ἑλληνικῆς καταγωγῆς τῶν Μαρδαίων σύγχρονοι μετρωταὶ εἰσιπον, αὐτὴ ἡ ἀπλογομένη ἐν θάλασσᾳ εὐδακίμησις τῶν ἀποδεικνύει ὅτι οὐδὲν κοινὸν ἔχοντα νὰ ἔχωσιν οἱ Ἕλληνας οὐδὲ νουθεταὶ πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ ἄλλους Ἀσιατικούς, τοὺς ἀνέκων τὴν θάλασσαν ἀποστραφέντας· τοῦτο αὐτοὶ οἱ Πέρσαι ναυόβηται, λέγει ὁ Πλάτων. Περὶ Μαρδαίων θλίψε τὸν πρόλογον τοῦ Ἀτίμου τῶν Μνημείων τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας.

²⁾ Τοὺς δὲ Πελαγονίους... τὸ ἀνεκάνθη Ἀρχάδας ὄντας ἐλθόντες στρατιωτικῶν βίον... διὰ τὸ πλανήτας εἶνε... αἰτίον δὲ τῆς τοῦ ἐπιφύλαξ βαρβάρους καὶ στρατιώτας θείας, μὴ βεβαίως κτερεῖν τὴν κρατηθείσαν, ἀλλὰ πλανήτας εἶναι. Στράβων 271, 504. Τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἔχει παρὰ Νόνου (II° 287) ὁ Ἀρχάδας ἄλλητης.

κατ' ἐξοχὴν ἱππέα. Ἐπὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ οὐ μόνον ὁ Στρατιώτης, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀχώριστος αὐτοῦ δορυφόρος, παλληκᾶρι, φέρουσι τὰ λατινικὰ ὀνόματα ἀρμάτος (ἀρματωλός) καὶ ποῦερ (παῖδι). Ἐν τῇ τακτικῇ τοῦ αὐτοκράτορος Μαυρικίου ὁ ἀρμάτος μνημονεύεται ὡς ὑπαρισπίτης τοῦ ὀπιμάτου, ἦτοι ἐκλεκτοῦ στρατιώτου. Ὁ διάδοχος ὅμως τοῦ Μαυρικίου Φωκᾶς φέρει τὸν τίτλον Στρατιώτης¹⁾. Ἐκτοτε ἡ λέξις παραμένει ἐν τῇ ἱστορίᾳ, μέχρι τῆς ΙΣΤ' αἰκονταετηρίδος, ὅτε ἐξαφανισθέντος καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ τοῦ Stadiota, Estradiot, ἀναφαίνεται ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τὸ παλαιὸν ὄνομα τοῦ ἀρμάτου, ἐπὶ τὸ ἑλληνικώτερον ἀρματωλοῦ λεγομένου. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές ὅτι οἱ τελευταῖοι ἀρματωλοὶ, οὗς οἱ πατέρες ἡμῶν ἐγνώρισαν, ἦσαν περὶ πάντες ὅμως οἱ παλαιότεροι, ἱππεῖς καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Κολοκοτρῶναι ὡς τοιοῦτοι ἔτι ψάλλονται.

καθ' ἅλλα πᾶν ἔς τὴν ἐκκλησίαν, καθ' ἅλλα προσκυνῶν, καθ' ἅλλα καίρου ἀνίδωρο ἀπ' τοῦ παπᾶ τὸ χέρι.

Β

Ἐν ἔτει 826 οἱ Ἀθάραι καὶ οἱ Πέρσαι στινῶς ἐπολιόρκησαν τὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου εἰς τὴν βοήθειαν τῆς Παναγίας ἐγκαταλειφθεῖσαν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ χρονογράφοι γράφουσιν ὅτι ἡ ἀπηλπισμένη χώρα ἐσώθη διὰ μόνης τῆς χάριτος τῆς Θεοτόκου, καὶ μέχρι σήμερον δὲ ἡ ἐκκλησία ψάλλει τὸν ἐπὶ τῇ θαυμασίᾳ σωτηρίᾳ γνωστὸν ἀκρόστιχον ὕμνον.

Ἐἰς ὅμως σύγχρονος, χριστιανικώτατος χρόνος, ὁ συντάκτης τοῦ Χρονικοῦ Πασχάλιου μᾶς πληροφορεῖ ὅτι πλὴν τῆς θαλας προστασίας ἡ Πόλις ὀφείλει τὴν σωτηρίαν τῆς καὶ εἰς ἀκετάς χιλιάδας γενναίων Ἑλλήνων μαχητῶν. Τοὺς ὑπερασπιστάς τούτους τῆς Πόλεως ἀποκαλεῖ ὁ προρρηθεὶς χρονογράφος ἀφίππους γενναιωτάτους Στρατιώτας μετὰ τῶν παλληκᾶριων τῶν. Ἐπειδὴ δὲ σημειῶται καὶ ὁ στρογγύλος ἀριθμὸς τῶν γενναιωτάτων τούτων ἱππέων Στρατιωτῶν εἰς 12,000, ἕκαστος δὲ στρατιώτης εἶχεν ἓνα τοῦλάχιστον δορυφόρον, ἢ παλληκᾶρι, πρέπει νὰ ὑπολογίσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπὲρ τῆς Πόλεως προκινδυνευσάντων εἰς 24,000.

Οἱ Στρατιώται οὗτοι ἦσαν ἐκ τῶν λεγομένων καθ' ἅλλα καὶ ἡμετέρας τῆς Θράκης, Μακεδονίας, καὶ Ἑλλάδος, ἢ μᾶλλον τῆς Μακεδονίας, διότι ὑπὸ τὸ τελευταῖον ὄνομα οἱ Βυζαντινοὶ περιελαμβάνον καὶ μέρος τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου καὶ σχεδὸν πᾶσαν τὴν Θράκην ἐνεκα τῶν διασπαρμένων Μακεδονικῶν ἀποικίων. Αὐτὸ τὸ ἐπιθετὸν γενναιωταί, δι' οὗ τὸ Πασχάλιον χαρακτηρίζει τοὺς Στρατιώτας, διαρκῶς ἀπαντᾷ ὡς ἀχώριστος τίτλος τῶν Ἑλλήνων ἱππέων. Ὁ χρό-

¹⁾ Σημειώσθη δὲ ὁ Φωκᾶς δὲν εἶνε ἀπλοῦς στρατιώτης, ἀλλ' ἐκκόνταρχος (κόνταρχος).

νογράφος Λεόντιος ὁ Μαχαιρᾶς δηλοῦμενος τὸν πρὸς τοὺς Γενουσησίους πόλεμον τῶν ἐν Κύπρῃ Στρατιωτῶν ἀποκαλεῖ τούτους «ἀνδριωμένους Στρατιώτας». Εἰς τὰ Κυπριακὰ ἔξομα φησὶ ἔτι οἱ Στρατιώται ἱππεῖς:

ἡ Κύπρος ἐν ἑκακοστῇ πῶς βγάλλει παλληκᾶρια, βγάλλει στρατιώταις μ' ἀππαρῶς, στρατιώταις μὲ κοντάρια.

Ἐἰς τὰ περὶ Στρατιωτῶν ἀπειράριθμα ἐγγραφα τῆς ἐνετικῆς καγγελλαρίας τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων τούτων ἱππέων συνοδεύεται ἀείποτε διὰ τοῦ τίτλου «il strenuo domino». Ἐν τῇ ἐνετικῇ διαλέκτῳ, ὡς καὶ ἐν τοῖς παλαιαῖς ἰταλικαῖς λεξικαῖς, τὸ ὄνομα Stradioto ἀπαντᾷ ἐν τῇ σημασίᾳ strenuo, bravo οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν ὁ δορυφόρος τοῦ Στρατιώτου, τὸ

Ἑλληνας στρατιώτης.

καλληκᾶρι, ἐκ τῆς σημασίας τοῦ νέου μετέπεισεν ἐν τῇ κατ' ἐξοχὴν γενναίου ἀνδρός. Εἰς τὰ Κρητικὰ ἔξομα ὁ ἀνδριωμένος σημαίνει τὸν πλούσιον τιμαριῶχον, ὁ δὲ Στρατιώτης τὸν ἀνδρῆτον παῖδα· ἀφ' οὗ δὲ παιδιὰ Στρατιώταις. Τοιαύτην σημασίαν εἶχε καὶ παρὰ Βυζαντινοῖς ὁ Στρατιώτης. Ὁ Βαλασμών ἐπεξηγῶν συνοδικὸν κανόνα γράφει ἀθηριωμαχοῦσι δὲ καὶ βασιλεῖς Στρατιώται εἰς ἀνδρείας ἐπίδειξιν. Ἴδου πῶς χαρακτηρίζει Ἄννα ἡ Κομνηνὴ Θεοδωρον Γαβρᾶν, τὸν ἀνεξάρτητον ἡγεμόνα τῆς Τραπεζοῦντος· Στρατιώτης περιφανῆς γενόμενος ἐπὶ τε φρονήσει καὶ ἀνδρείᾳ ὑπερέχων ἀπάντων, μικροῦ καὶ μηδέποτε ἔργου ἀψάμενος καὶ ἀστο-

χῆσας, ἀλλὰ πάντων ἀεὶ τῶν πολεμίων κρατῶν, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν Τραπεζοῦντα ἐλὼν καὶ ὡς ἴδιον λόχος ἑαυτῷ ἀποκληρωσάμενος, ἄμαχος ἦν. Εἰς τὴ μεσαιωνικὴ ἐγγραφα τῆς Κρήτης οἱ Στρατιώται καλοῦνται καὶ ἀρχοντες, ἀρχοντοπούλοι· τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο φέρουσι καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, διότι βλέπομεν τὸν Ἀλέξιον Κομνηνὸν ἰδρύνοντα τὸ τάγμα τῶν Ἀρχοντοπούλων· συλλεξάμενον ἀπαγταχόθεν τοὺς τῶν ἀποπεπτακότων Στρατιωτῶν υἱεῖς, ὡς γράφει ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Ἄννα.

Εἶνε λοιπὸν ὁ Στρατιώτης τιμαριῶχος, λαβὼν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος γεωργήσιμον χώραν, ἐντάσεως ἀναλόγου πρὸς τὴν ὑπ' αὐτοῦ χορηγούμενην εἰς τὸ κράτος στρατιωτικὴν συνδρομήν· ἡ

ἐλάχιστη ἀξία τῆς Στρατιωτικῆς γῆς ἔριζεται ὑπὸ τῶν Βασιλικῶν εἰς τέσσαρας λίτρας χρυσοῦ· ἡ μέζων εἶνε ἀγνωστός· συνεχῶς ὅμως μνημονεύονται Στρατιώται κατέχοντες ὀλόκληρον ἐπαρχίαν. Τὰ Κρητικὰ ἔξομα λέγουσιν ὅτι μόνος ὁ οἶκος τοῦ ἀνδριωμένου πλουτεῖ δλων τῶν ἀγαθῶν:

τὸν ἀνδριωμένο μὴ τὸν κλαῖς, ὅταν κ' ἦ ἀστοχῆσῃ, μ' ἦν ἀστοχῆσῃ μὲ καὶ δοῦ, πάλ' ἀνδριωμένος εἶνε πάντα· ἢ ἢ πόρτα του ἀνοικτῆ, κ' ἡ τάβλα του στρωμένη, καὶ τ' ἀργυρὸ του τὸ σακμὶ θρορφα στολισμένο· γαρκοποῦν οἱ φίλοι του, κλθονται τρῶν καὶ πίνου.

Διὰ τὴν τιμὴν ταύτην, ἢ τὸ τιμᾶριον¹⁾ ὁ

¹⁾ Τὰ Βασιλικά ἀποκαλοῦσι τὸ στρατιωτικὸν τιμᾶριον Στρατιῶν στρατιῶτας, ἦτοι τῆς ἱππικῆς· ἢ λέξις τιμᾶριον

καθώς έπρεπε με την Καρολίαν. Είνε κόρη, την όποιαν δέν σου είνε έπιτετραμμένον νά βάζης είν τόν νούν σου. Τι όργή! ήμπορεί κανείς, μου φαίνεται, νά όνειρεύεται. Αυτό δέν βλέπτε κανένα. Κότταζε όμως τί εύμορρη ποϋ είνε! τί ζωντανή μέσα είν όλας αυτές τές άλαμμένες γυναίκες. Τό φως κυματίζει ούτως είνε επί τής φυσικής χροιάς του προσώπου της ή μορφή της δέν έχει την άπότομον εκείνην έπιφάνειαν, με την όποιαν περιβάλλει τό ψυμύθιον τών άλλων γυναικών τά πρόσωπα. Τι τή θέλεις! ή ώραίότης της είνε άνωτέρα τής θέσεως της. Η μητέρα δέν θά ήμπορέση ποτέ νά την κρατήσει. Ο άνάφη κύκλω της πυρκαϊάν, και άν μείνη φρόνιμη, θά την ζητήσουν είν γάμον.

— Έπομένως, υπέλαβεν ο μαρκήσιος, δέν πρέπει νά την συλλογίζεσαι.

— Διατί όχι; ήρώτησεν ο δούξ. Δέν είναι πτωχός, χωρίς περιουσίαν; Δέν είνε από γένος; Η ύπόληψίς της δέν είνε άθικτος; Τι θά είχε νά είνε ή μητέρα; αυτή, ή όποια την όνομάζει ήδη κόρη της και θέλει νά την σέβωμαι ως νά ήτον άδελφή μας;

— Ο ένθουσιασμός σας είνε υπερβολικός, . . . ή μάλλον ή άστειότης σας, είνε ο μαρκήσιος, κατάπληκτος είν όσον ήκουε.

— Α, ά! διελογίσθη ο δούξ, μου δμιλεί τώρα με σας . . .

Κ' έξηκολούθησεν ύποστηρίζων σοβαρώτατα, ότι ήτο ικανός και νά νυμφευθί έν εσχάτη άνάγκη την δεσποινίδα Σαιν—Ζενί.

— Θά έπροτίμων, προσέθηκεν, άπλήν άπαγωγήν. Αλλά δέν έχω πλέον δυστυχώς, τά μέσα ν' άπαγάγω. . . ούδέ την πλούστριάν μου. Έπειτα είνε και καιρός ν' αλλάξω βίον. Σε τό είπα, και άφού σε τό είπα, έτελείωσα. Από σήμερα γενική μεταμόρφωσις. Θά ίδής άνθρωπον νέον, άνθρωπον τόν όποιον ούδ' εγώ ο ίδιος γνωρίζω, και ο όποιος θά έκπλήξη και έμέ τόν ίδιον. Αλλά! αισθάνομαι ήδη, ότι ο άνθρωπος αυτός είνε ικανός όλα νά τά κάμη, νά πιστεύση, νά αγαπήση, και νά νυμφευθί άκάμη. Τώρα, καλήν νύκτα, άδελφέ. Σου είπα την τελευταίαν μου λέξιν. Αν δέν την έπαναλάβης είν την δεσποινίδα Σαιν—Ζενί, θά είπώ ότι δέν θέλεις νά συντελέσης είν την άναμόρφωσίν μου.

Ο δούξ άπεμαρύνθη, και ο άδελφός του άπέμεινε κατάπληκτος, τό μέν άναγκαζόμενος νά πιστεύση ειλικρινές τό στιγμιαίον πάθος του, τό δέ άγανακτών επί τή σκευωρίε ής έκαλείτο νά γείνη συνένοχος.

— Όχι, όχι, . . . Ελεγεν έπιστρέφων οίκαδε. Όλ' αυτά είνε άποτελέσματα τής φυσικής του εύθυμίας, τής άνοσίας του, τής ελαφρότητός του, ίσως και τού οίνου! Σήμερα έν τούτοις είν τό δάσος με ήρώτησε περί τής Καρολίνας με τόσον

παράδοξον έπιμονήν, και σχεδόν έν μέσω τών ιδιικών μου έκμυστηρεύσεων περί τού παρελθόντος, τές όποιος άπεδέχθη με άληθή συγκίνησιν και με δάκρυα είν τούς όφθαλμούς. Τι άνθρωπος λοιπόν είνε ο άδελφός μου! Πρό δάδακα ώρων έσυλλογίζετο ν' αυτοκτονήση. Έμείσε έμέ και έβδελύσσετο τόν έαυτόν του. Έπειτα ένόμισα ότι ένίκησα την καρδίαν του. Έκλαυσεν είν τές άγκάλας μου. Όλην την ήμέραν ήτο άφελής, πλήρης τρυφερότητος, και αγαθότητος και διαχύσεως, και τώρα . . . δέν ήξεύρω πλέον τί είνε. Μήπως τό λογικόν του έβλάφη έν μέσω τής άχαλινώτου ζωής την όποιαν έζησεν έως τώρα, ή μήπως μ' έπεριπαίζε σήμερα όλην την ήμέραν; Είμαι άρα γε θυμά τής άνάγκης την όποιαν αισθάνομαι ν' αγαπήσω; Θά μετανοήσω, ή μή άνέλθον τό βαρύ καθήκον νά νοσοκομήσω άσθενή έγκέφαλον;

Ο μαρκήσιος άπεδέχθη φρίττων την τελευταίαν ταύτην ύπόθεσιν ως την ήττον φοβεράν. Πλήν τούτου όμως είχε και άλλην άγωνίαν. Ησθάνετο ότι προσεβάλλετο έν τή καρδίε του και άλλο τι αισθημα, όπερ δέν ώμολόγει καν προς έαυτόν ούδέ ήξευρε τί ακριβώς ήτο. Ηθέλε νά έργασθί και είν έργασθί κακώς. Κατεκλιθη και έκοιμήθη έτι χειρόν.

Ο δούξ έν τούτοις έτριβεν άφελώς τές χείρας του.

— Έπέτυχαι! έλεγε και' έαυτόν. Ηύρα τό άντιδραστήριον κατά τής άπελπισίας του. Πτωχέ μου άδελφέ! Του έσήκωσα τά μυαλά, του έξύπνησα τούς πόθους του, και διήγειρα την ζηλοτυπίαν του. Τώρα είνε έρωτευμένος! Θά θεραπευθί και θά ζήσθ! Τό πάθος μόνον διέ τού πάθους θεραπεύεται! Η μητέρα βεβαίως δέν έφαντάζετο αυτό τό ιατρικόν. Αν δέ προκύψη κανέν σκάνδαλον, θά με συγχωρήσθ χωρίς άλλο όταν μάθθ ότι ο άδελφός μου θ' άπέθνησκεν από την λύπην του και την άρετήν του.

Ο δούξ δέν ήπατάτο ίσως άλλος δέ τις φρονιμώτερος θά ήτο πολύ όλιγώτερον εύφυής. Θά προσεπάθει νά συνδιαλλάξθ τόν μαρκήσιον προς την ζών δια τού προς τά γράμματα έρωτος, διέ τής υϊκής στοργής, διέ τού λογικού και τής ήθικής, . . . πραγμάτων άξιολόγων άναντιρρήτως, άτινα όμως ο άσθενής από μακρού ήδη μάτην έπακαλείτο είν θεραπειάν του. Αλλά ο δούξ έφαντάζετο, είν ιδίας άπόψεως κρίνων τά πράγματα, ότι κατώρθωσε τά πάντα νά σώσθ, και δέν υπέθετεν ότι προς φύσιν τσοούτον έμπαθί ως ή τού άδελφού του ή θεραπεία ήδύνατο ν' άποθί χειρών τής νόσου. Γνωρίζων είν ιδίαν την άνθρωπίνην άδυναμίαν, υπελάμβανεν άδυνατός σχετικώς και πάσας τές γυναίκες, άνεξαιρέτως. Ένόμιζεν ότι ή Καρολίνα δέν ήθελε καν παλαίσει, έπίστευε δέ ότι ήτο ήδη ικανώς διατεθει-

μένη ν' αγαπήσθ τόν μαρκήσιον. Ούδ' έσκέπτετο καν ότι ή τού γάμου έλιτις θά ήτο άναγκαία ίνα νικήθθ.

— Είνε καλή κόρη, διελογίζετο, άφιλοκερδής και διόλου φιλόδοξος. Την έκρινα όρθώς εκ πρώτης όψεως και ή μητηρ μου βεβαίως ότι δέν άπατάμαι. Θά ένδώσθ διότι θά αισθανθί την άνάγκην νά αγαπήσθ, ίσως και διότι θά γοητευθί. Ο άδελφός μου έχει πολλά γόητρα δια γυναίκα νοήμονα. Αν τού άντιστηθί ολίγον καιρόν, τόσον τό καλλίτερον. Η μητηρ μου δέν θά έννοήσθ τίποτε, αλλά και άν έννοήσθ θά είν άσχολιαν. . . νά διασκεδάσθ την πλήξιν της. Θά παραινέσθ την άρετήν, και θά ύποκύψθ τέλος είν την συγκίνησιν. Είνε καλή.

Ο δούξ υπελόγιζεν άτελέστατα ταύτα πάντα, ών βάσις ήτο ή άνθηκότης. Συνεινείτο δέ και αυτός εκ τών ύπολογισμών του, παιδαριωδώς σκεπτόμενος, ως ένίοτε συμβαίνει είν τούς εκ διαφθοράς έξηντημένους. Έμείδια και' έαυτόν, φανταζόμενος ήδη την ώραιαν κόρην πίπτουσαν θύμα τών σκευωριών του, και άν τις τόν ήρώτα την στιγμήν εκείνην, θ' άπεκρίνετο γελών ότι ήσχολείτο είν κατασκευήν είδυλλιακού μυθιστορήματος, ίνα προοιμιάσθ τόν αισθηματικόν και άθών βίον, όν έμελλε ν' άσπασθί.

Έμεινε όλην την έσπέραν είν τής μητρός του και κατώρθωσε νά τύχθ την Καρολίαν και νά τής δμιλήσθ.

— Η μητέρα μου μ' έμάλωσα, τή είπε. Φαίνεται ότι σας έφύθην πολύ άνόητα; Δέν τό έφανταζόμην καν, άφού μάλιστα έπιθυμία μου ήτο νά σας δείξω βίον μου τό σέβας. Τέλος πάντων ή μητέρα μου μ' έζήτησε τόν λόγον τής τιμής μου, νά μη σφεθώ καν έρωτολογίαν μαζί σας, και τόν έδωκα χωρίς νά διστάσω. Είθε ήσυχος τώρα;

— Τόσον περισσότερον όσον ούδέποτε είχα άνησυχήσει.

— Έξάίρετα. Αφού ή μητέρα μου με άναγκάζει νά είπω άγροίκως είν μίαν γυναίκα, τίποτε δέν λέγεται προς αυτήν, ως γείνομεν φίλοι, και ως άρχισωμεν από την ειλικρινειαν. Υποσχεθήτέ μου νά μη με κακολογήσθτε πλέον είν τόν άδελφόν μου.

— Π.λέον; Και ποτέ σας έκακολόγησα;

— Δέν παρεπονέθητε άπόψε είν αυτόν κατά τής αυθαδείας μου;

— Είπα ότι έφοβούμην τούς έμπαιγμούς σας, και ότι άν έξηκολούθουν, θ' άνεχώρουν, . . . τίποτε άλλο.

— Πολύ καλά, διελογίσθη ο δούξ, είν ήδη είν πολύ καλλίτερας σχέσεις παρ' όσον ήλπιζα. Αν σας ήρηγο ή ιδέα ν' αφήσθτε την μητέρα μου ένεκα έμού, υπέλαβε, θά με κατεδικάζετε ν' άπομαρυνθώ κ' εγώ.

— Δέν θά είχε νόημα! Υίός νά ύποχωρήσθ είν ζένην.

— Και όμως τό έχω άπόφασις, άν σας δυσάρεστώ και σας τρομάξω. Μείνατε όμως, σας παρακαλώ, και διατάξάτέ με, τί θέλετε. Θέλετε νά μη σας βλέπω, νά μη σας άποτείνω τόν λόγον, νά μη σας χαιρετώ καν;

— Καμμίαν προσποίησιν, οίανδήποτε, δέν άπαιτώ. Είθε τόσον πνευματώδης και τού κόσμου άνθρωπος, ώστε έννοήσθτε βεβαίως, ότι δέν κατέχω την τέχνην εκείνην τού λόγου, ή όποια άπαιτείται δια νά πολεμήσω μαζί σας.

— Είθε πολύ μετριόφρων. Αλλά άφού δέν θέλετε ή έκφρασις τού θαυμασμού ν' άναμυγνύεται με την έκφρασιν τού σεβασμού μου, και άφού σας φοβίξει και σας λυπεί τόσον ή προσοχή την όποιαν διεγείρετε, ήσυχάσετε, ή παραγγέλια σας άρκεί. Δέν θά έχετε πλέον άφορμήν παραπόνων έναντίον μου: τό όρκίζομαι είν, τί ιερώτερον έχει ο άνθρωπος, είν τό όνομα τής μητρός μου.

Έπανορθώσας ούτω τό σφάλμα του ο δούξ και ήσυχάσας την Καρολίαν, ής ή αναχώρησις θά διεκινδύνευε τή σχέδιά του, ήρχισε λαλών προς αυτήν περί τού Ούρβανού μετ' άλληθούς ένθουσιασμού. Τσαύτην δέ είχον οι περί αυτού λόγοι του ειλικρινειαν, ώστε πάσα προκατάληψις τής δεσποινίδος Σαιν—Ζενί διελύθη. Τό πνεύμα της ανέλαβε την προτίεσιν του γαλήνην, κ' έπέεσε νά γράψθ είν την Καμίλλην ότι πάντα είχον κάλως, ότι ο δούξ ήτο άναντιρρήτως πολύ καλλίτερος τής φήμης του, και ότι όπωσδήποτε είχεν ύποσχεθί επί λόγω τιμής νά την αφήσθ ήτυχον.

Έπ' όσον τόν μετέπειτα μήνα ή Καρολίνα είδε πολύ όλίγον τόν μαρκήσιον Βιλλεμέρ. Είχεν ούτος ν' ασχοληθί περί τές λεπτομερείας τής εκκαθαρίσεως τών χρεών τού άδελφού του, είτα δέ άνεχώρησε, λέγων μεν είν την μητέρα του ότι άπήρηστο είν Νορμανδίαν νά ιδί ιστορικόν τινα πύργον, ούτινος τό σχέδιον ήτο άναγκαίον δια τό σύγγραμμά του, τραπείς δέ άλλώς πάντη άντίθετον δρόμον, κ' έμπιστευθείς είν τόν δούκα μόνον, ότι άπήρηστο νά ιδί, πάντη άγνώριστος, τόν υίόν του.

Και ο δούξ δέ άφ' έτέρου ήσχολείτο πολύ περί την μεταβολήν τής οικονομικής του καταστάσεως. Έπώλησε τούς έσπους του και την άποσκευήν αυτού, άπέβαλε τούς υπηρέτας του και κατ' αίτησιν τής μητρός του κατόκησε προσωρινώς είν τόν διάμεσον όροφον τού μεγάρου της, όπερ έμελλε μεν νά πωληθί και αυτό, αλλά επί τώ βρη ότι ο μαρκήσιος θά έμεινε επί δεκαετίαν ο κύριος αυτού ένουκιαστής, και ότι κατ' τό διάστημα τούτο ούδ'όπως θά μετεβάλλοντο τά δώματα τής μητρός του. Ο Ούρβανός δέ άνέβη είν τόν τρίτον όροφον, κ' έσώρευσε τά βιβλία του έντός μετριωτάτου οικήματος, διαβεβαίων ότι εύ-

λήληρ στιγμή θραύοντες και ανάπτοντες τὸ περιεχόμενον διεσκόρπιζον εἰς τοὺς μαχομένους σταυροφόρους ἐμβάλλοντες αὐτοὺς εἰς σύγχυσιν και τρομὸν μέγαν.

Τὰ καταστρεπτικὰ ταῦτα μηχανήματα θαυμηθὲν ἐτελειοποιούντο, μάλιστα μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν και τῆς πυρίτιδος. Πρῶτος ὁ Ἀμερικανὸς David Buschvell περὶ τὰ τέλη τοῦ 1817 αἰῶνος δι' ὑποβρυχίου ἐκρηκτικῶν μηχανήματος κατάρθωσε ν' ἀνατινάξῃ εἰς τὸν ἀέρα πλοῖόν τι. Μετ' αὐτὸν ὁ διάσημος μηχανικὸς Fulton ἄμερικανὸς ἐπίσης περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος κατεσκεύασεν εἶδος ναυκλάστρων ὑποβρυχίων, πρὸς ᾧ ἐτίθετο πῦρ δι' ἠλεκτρικῶν σπινθήρων· τῷ 1810 δὲ ἐδημοσίευσεν περὶ τούτων ἐν Ἀγγλίᾳ πραγματείαν. Αἱ συμβουλαι και ὁδηγίαι αὐται τοῦ Fulton ἐτέθησαν εἰς μεγίστην χρῆσιν κατὰ τὸν ἐν Ἀμερικῇ ἐμφύλιον πόλεμον, καθ' ὃν κατεστράφησαν περὶ τὰ 20 πλοῖα τοῦ στόλου τῆς Ὀμοσπονδίας.

Ἐκ τοῦ πολέμου τούτου τὰ ναυκλάστρα εἶτα εἰς πάντας τοὺς ἐπιγενομένους πολέμους ἔλαβον ἐνεργὸν μέρος και βαθμηθὲν ἐτελειοποιήθησαν εἰς καταπληκτικὸν βαθμὸν. Οὐ μόνον κατεσκευάσθησαν τοιαῦτα οὕτως, ὥστε νὰ κατευθύνωνται πρὸς τὸν σκοπὸν μόνκ των διὰ καταλλήλων μηχανημάτων, ἀλλὰ και πληροῦνται σήμερον ἐκ διαφόρων φοβερῶν ἐκρηκτικῶν ὑλών, ὡς βαμβακοπυρίτιδος, δυναμίτιδος, παγκλαστίτιδος και τόσων ἄλλων οὐσιῶν, διὰ τὴν ἐφεύρεσιν των ὁποίων καταναλίσκεται τόσον πνεῦμα και τόση εὐφυΐα πρὸς εὐχερεστέραν διεθνή ἀλληλοκτονίαν.

Ἰδίως κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους μῆνας αἱ δοκιμασίαι και αἱ μελέται των ναυκλάστρων τελούνται ἐπανειλημμένως πενταχοῦ, ἰδίως εἰς τὰς κραταιὰς καλουμένας δυνάμεις, ποιούσας καθ' ἑκάστην μεγάλας προμηθείας των φοβερῶν αὐτῶν καταστρεπτικῶν ὀργάνων, ἅτινα ἐν μιᾷ μόνῃ στιγμῇ καταστρέφουσιν αὐτὰνδρα και κατασυντρίβουσιν τὰ πλέοντα αὐτὰ ἀριστουργήματα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, διὰ τὴν ἐφεύρεσιν και κατασκευὴν των ὁποίων μέχρι σήμερον ἐχρειάσθη τοσοῦτων ἐτῶν διανοητικὴ ἐργασία, και δαπάνη τοσοῦτων ἑκατομμυρίων!

Ἄρα γε τὸ ναυκλάστρον εἶνε ἡ τελευταία λέξις τοῦ αἰμοχαροῦς καταστρεπτικῶν πνεύματος τῆς ἐποχῆς μας; Ἀμφιβάλλομεν· αἱ ἐφευρέσεις και ἀνακαλύψεις ἐν τῇ ἀνθρωποκτονίᾳ ἐπιστήμη θαινουσιν ἀτυχῶς ταχέϊ βήματα. Ἀλλεπάλληλα βλέπουσι τὸ φῶς νέα πολεμικὰ μηχανήματα, ἢ τροποποιήσεις προηγουμένων, ὅχι ἐννοεῖται, πρὸς τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν Γαλλίᾳ ἐργάζονται ἤδη περὶ τὴν κατασκευὴν νέου πυροβόλου ὅπλου αὐστριακοῦ ἐφευρέτου Κρορτσσεκκ δυνάμενου διὰ μιᾶς νὰ πληρωθῇ δι' ἐννεά φυσίγγιων, ἅτινα ἐκπυροσκοροῦσεν ἀλλεπάλληλα κατὰ θούλησιν δι' ἀπλουστάτου μηχανισμοῦ. Εἰς 1 λεπτόν ὥρας δι' αὐτοῦ δύναται τις ἐξησκημένος νὰ ἀναφλέξῃ μέχρι 32 φυσίγγιων.

Ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ προσφάτως ἐτι ἐγίνοντο ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως πειράματα νέας τινὸς μυδροβόλου αὐτομάτου ἐφευρεθείσης ὑπὸ τινος ἄμερικανοῦ, και ἥτις νομίζεται ὅτι εἶνε τὸ ἄκρον ἄκρον των καταστρεπτικῶν πολεμικῶν ὀργάνων. Ἡ μυδροβόλος αὕτη ἔχει τὸν μηχανισμὸν περιπύρου περιστρόφου πυροβόλου ἐπερειδομένου ἐπὶ τρίποδος στηρίματος.

Εἰς πάντα τὰ ἐκπυροσκοροῦντα ὅπλα συμβαίνει πρὸς τὰ ὀπίσω ἀνατιναγμὸς αὐτῶν ἄλλοτε ἄλλος τὴν δύναμιν κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐκπυροσκορήσεως, τὸν ὁποῖον οὐδεὶς μέχρι σήμερον ἐπρόσβλεπε νὰ χρησιμοποιήσῃ. Ὁ ἀνατιναγμὸς λοιπὸν οὗτος ἐν τῇ περι οὐ ὁ λόγος μυδροβόλου δὲν ἀπόλλυται, ἀλλὰ χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν αὐτόματον ἀποβολὴν τοῦ κενοῦ χρησιμεύσαντος φυσίγγου και τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ διὰ νέου, ὅπου ἅμα εἰσελθὸν ἐκπυροσκοροῦται παρευθῶς. Ἐὰν δὲ ἐξακολουθῇ τις νὰ παρέγῃ τῇ μυδροβόλῳ ταύτῃ ἀενάως φυσίγγια, αὕτη ἐξακολουθεῖ αὐτομάτως τὸ ἔργον τῆς μέχρι τοῦ τελευταίου φυσίγγου! Ἄρκει λοιπὸν νὰ θέσῃ τις αὐτὴν ἐπὶ τὸν σκοπὸν, νὰ τὴν ἐτοιμάσῃ και νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ ἐπιτελέσῃ αὕτη μόνῃ εἶτα τὸ καταστρεπτικὸν ἔργον τῆς, ὡς ὠρολογίον, ὅπου λειτουργεῖ μόνον του μετὰ τὴν διάρθρωσιν του.

Τὰ φυσίγγια 333 τὸν ἀριθμὸν εἰσὶ προσηρημένα ἐπὶ ταινίας ἥτις περιελίσσεται ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῆς μυδροβόλου ἐξέχουσα μόνον ὀλίγον κατὰ τὸ ἕτερον αὐτῆς ἄκρον. Ὅταν κατὰ τὴν ἐνεργείαν τῆς μυδροβόλου τὰ φυσίγγια πλησιάζουσιν νὰ ἐξαντληθῶσιν, ἄρκει νὰ προσδεθῇ εἰς τὸ ἐξέχον ἄκρον τῆς πρώτης ταινίας ἕτερα ταινία μετὰ των 333 φυσίγγιων, ὅπως ἡ μυδροβόλος μὴ παύσῃ ἐκπυροσκοροῦσα· οὕτω δὲ δύναται τις διὰ προσθήκης ἀλλεπαλλήλων νέων ἐνοσφαιρῶν ταινιῶν νὰ διατηρήσῃ ἀκατάπαυστον τὴν λειτουργίαν τῆς μυδροβόλου.

Ἡ συχνότης τῆς βίπης τῆς μυδροβόλου κανονίζεται κατὰ τὰς περιστάσεις, δύναται δ' ἐν ἀνάγκῃ νὰ φθάσῃ τὸν ἀριθμὸν 600 βολῶν εἰς 1 λεπτόν τῆς ὥρας! Εἰς μόνον ἐξησκημένος πυροβολητῆς ἀρκεῖ νὰ θέτῃ αὐτὴν ἐπὶ τὸν σκοπὸν και νὰ τὴν διευθύνῃ πρὸς πάσας τὰς διευθύνσεις, καθ' ὅσον αὕτη ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ βάλλῃ.

Ὅποιος φοβερὰς συνεπειὰς θέλει ἔχει εἰς τὰ

πολεμικὰ τὸ νέον τοῦτο φοβερὸν ὄργανον! Μία μόνον τοιαύτη μυδροβολοστοιχία ταθειμένη εἰς γραμμὴν και διευθυνομένη ὑπὸ εὐαριθμῶν στρατιωτῶν εἶνε ἀπρόσβλητος ὑπὸ δολιχέρου στρατοῦ. Πῶσι θὰ εἶνε οἱ γενναῖοι, οἵτινες θέλουσι τολμήσῃ πλέον νὰ προχωρήσωσιν ἀπέναντι βεβαίας καταστροφῆς, ἐνώπιον τοιαύτης φοβερᾶς φονικῆς γραμμῆς πυρὸς ἀκαταπαύστου;

Και δὲν ἀρκεῖται εἰς τοὺς θριάμβους μόνον αὐτοὺς ἡ νεωτέρα ἀνθρωποβόρος πολεμικὴ τέχνη; αἱ φοβεραὶ ἐργασίαι ἐξακολουθοῦσι· μόλις ἐτι κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον ἐν Οὐασινγκτῶν ἐγένοντο νέα πειράματα πυροβολικοῦ μέλλοντα και ταῦτα νὰ φέρωσιν ἀληθῆ ἐπανάστασιν εἰς τὴν τέχνην τοῦ πολέμου. Ἐπρόκειτο ἐν αὐτοῖς περὶ τῆς δοκιμασίας νέων ὀβουζιῶν πεπληρωμένων δι' ἐκρηκτικῆς νιτρογλυκερίνης 11 λιτρῶν, ἥτις ἐκρηγνυμένη, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν, ἐπιφέρει μεγίστας και φοβεράς καταστροφάς!

Εἰς ὁποῖον ἀληθῶς καταπληκτικὴν ἀνάπτυξιν και τελειότητα ἔφθασε σήμερον ἡ πολεμικὴ τέχνη! Εἶνε λυπηρὰ ἡ πρόοδος αὕτη ἡ εὐνοῦσα τὴν καταστροφήν. Παρηγορηθῶμεν ὅμως μετὰ τὴν ἰδέαν, ὅτι ἴσως ποτὶ ἡ τοιαύτη ἔκτακτος τελειοποίησις τῆς πολεμικῆς τέχνης, ἐν δὲν κατηργῆσῃ ἐντελῶς, θέλει τοῦλάχιστον καταστήσῃ σπανιωτέρους τοὺς πολέμους, διότι οἱ ἰθύνοντες τὰς τύχας των ἔθνῶν θέλουσιν ὀπισθοχωρεῖ ἀπέναντι των φοβερῶν καταστροφῶν και τῆς πανολεθρίας, ἢς θέλουσι τότε φέρεῖ οἱ πόλεμοι!

Ἐκ Σύρου, Ἀπρίλιος 1885.

ΦΕΡΕΚΥΑΝΗ
ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΙ ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

Ὁ θαυμασμός, ὃν ἐμπνέει ὁ μέγας ποιητῆς εἶνε τόσον μέγας, και τὸ περὶ αὐτοῦ ἐνδιαφέρον τόσῳ πάγκοινον, ὥστε ἐλπίζομεν ὅτι εὐχάριστον ἀνάγνωσμα παρέχομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἐστίας» παραθέτοντες ἐνταῦθα περιέργους τινὰς πληροφορίας περὶ τοῦ ἰδιωτικῶ βίου τοῦ Βικτόρος Οὐγκῶ, ἐξαχθεῖσας ἐκ τοῦ ἄρτι ὑπὸ τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ Ἀλφρέδου Ἀσσελίνου δημοσιευθέντος ἔργου «Victor Hugo intime».

Ὅς γνωστὸν ὁ Βικτωρ Οὐγκῶ σύζυγον ἔλαβε τὴν Ἀδέλαν Φουσε, ἣν θερμῶς ἠγάπησεν. Ὁ πατήρ τῆς νεανίδος ταύτης ἐγνωρίσθη ἐν Παρισίῳ μετὰ τοῦ πατρός τοῦ ποιητοῦ, εἰσηγητοῦ ὄντος ἐν τῷ στρατιωτικῷ συμβουλίῳ, ἐν ᾧ ὁ Φουσε ἦτο γραφεὺς. Ἐνυμφεῖται πρῶτος ὁ Οὐγκῶ, μετὰ τινὰ δὲ

χρόνον ὁ Φουσε. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γαύματος ὁ στρατηγός, λίαν εὐθύμος ὢν, ἐπλήρωσε κύπελλον οἴνου και προπιῶν εἶπε:

— Κάμε κόρη, ἐγὼ θὰ κάμω υἱὸν και θὰ τοὺς υπανδρεύσωμεν. Προπιῶν εἰς υἱεῖαν τοῦ ζεύγους! Τὸ παράδοξον τῆς εὐχῆς ταύτης εἶνε ὅτι ἐξεπληρώθη.

«Ὁ νέος Βικτωρ Οὐγκῶ, γράφει ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασί του ὁ πενθερὸς τοῦ Φουσε, ἤρχετο συχνὰ εἰς Ζεντιλλῆ, κατέλυεν εἰς τὸν πυργίσκον μιας ὄπου ἔγραψε τὴν μικρὴν αὐτοῦ ᾠδὴν, Νικτερίδα, και μέρος των λυρικῶν αὐτοῦ συλλογῶν. Ἴδον εἶχον ἰδεῖ κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν, καχεκτικὸν, ἀσθενικὸν παιδίον και μὴ παρέχοντα πολλὰς ἐλπίδας ζωῆς. Ἐν Ζεντιλλῇ ἦτο νέος υἱέστατος, ἐν ᾗ τῇ ἀκμῇ τῆς διανοίας αὐτοῦ. Τὰ ποιήματα αὐτοῦ εἶχον ἤδη ἀναδείξει αὐτόν· ἡμεῖς ἐξετιμῶμεν ἰδίχ τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρκατήρος αὐτοῦ και τὴν ἀγνότητα των ἡθῶν.»

Ὁ Βικτωρ Οὐγκῶ ἐρασθεὶς τῆς Ἀδέλας, μετ' ἧς συναναστράφη, ἐδήλωσεν ὅτι ἐπέθυμε νὰ νυμφεῖται αὐτήν. Ὁ πενθερὸς του ὅμως βλέπων αὐτὸν ἀνευ ἀσφαλοῦς μέλλοντος και μὴ ἔχων μεγάλην πεποίθησιν εἰς τὴν φιλολογίαν ἠθέλησε νὰ μεταπέισῃ αὐτόν, ἢ τοῦλάχιστον ν' ἀναβάλῃ τὸν γάμον μέχρι βελτιώσεως τῆς τύχης του. Ἀλλὰ τὸ αἰσθημὰ τοῦ Βικτόρος Οὐγκῶ δὲν ὑπέκυπτεν εἰς τοιαούτους περιορισμούς. Ἐν ᾧ πάντες ἐνόμιζον αὐτόν ἐν Παρισίῳ, ὁ νεαρὸς ποιητῆς πέζος μετέβη εἰς Δρευκ, ὅπου ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἡ οικογένεια τοῦ Φουσε. Ὁ μέλλον πενθερὸς του τὸν εἶδε περιφερόμενον τριγύρω τῆς οἰκίας, ἣν κατέκρινεν. ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς ἐξήγησιν μετ' αὐτοῦ. Ὁ ποιητῆς ἔδειξε στεροτάτην ἀπόφασιν, ἀνῆρσεν ἐν πρὸς ἐν ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Φουσε. Ἐθεώρει βέβαιον τὸ μέλλον αὐτοῦ, ἡ μήτηρ του εἶχεν ἀποθάνει, ὁ δὲ πατήρ συνεφάνει πρὸς αὐτόν. Καὶ πράγματι μετ' ὀλίγον ἐστάλη ἐπιστολὴ τοῦ στρατηγοῦ, δι' ἧς ἐξητείτο διὰ τὸν υἱὸν του τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς τοῦ φίλου του. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἦσαν τὰ πράγματα ὅτε ὁ ποιητῆς ἦλθεν εἰς Ζεντιλλῆ. Μετὰ τινὰς ἡμέρας κατῆλθε τοῦ πυργίσκου του, ὅπως ὡς σύζυγος συμμετάσχη τῆς κατοικίας τῆς δεσποινίδος Φουσε.

Ἡ μήτηρ τοῦ Βικτόρος Οὐγκῶ ἦτο γυνὴ μεγάλης ἀξίας. Ἐνέπνευσε διὰ τοῦ παραδείγματος ἀνδρικός ἀρετὰς εἰς τοὺς υἱοὺς τῆς, ἦτο δὲ κατὰ πάντα ἀξία τῆς λατρείας ἣν ἠσθάνετο ὁ νεώτατος πρὸς αὐτήν. Ὁ ποιητῆς ἐξῆμνησε τὴν μητέρα αὐτοῦ ἐν πᾶσι σχεδὸν ταῖς ἐργοῖς του. Εἶνε πασίγνωστος ὁ στιχὸς:

Je vous baise, ô pieds froids de ma mère endormie !

Ἐν Ἱερσέη, ὅπου μετέβη τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἔξοριαν αὐτοῦ, ὁ Οὐγκὼ ἠγείρετο ἅμα τῇ ἡσὶ Ἄπο τοῦ παραθύρου τὸ βλέμμα του ἐξετείνετο εἰς ἄπειρον ὄριζοντα οὐρανοῦ καὶ θαλάσσης διμυχλῶδους· εἶτα δὲ ἐπελαμβάνετο τῆς ἐργασίας ὡς χειρῶναξ, τὸ καθημερινὸν ἐκταλῶν ἔργον.

Μέχρι μεσημβρίας εἶχεν ἤδη γεγραμμένους ἑκατὸν στίχους ἢ εἴκοσι σελίδας πεζοῦ λόγου· εἶτα δὲ καταβιβλημένας αἰσθανόμενος τὰς κνήμας του, διότι ἔγραφεν ὀρθὸς καὶ ἐβάδιζε σκεπτόμενος, κατέβαιναν ἐν τῷ μέσῳ τῶν τέκνων του. Ἀμέσως δὲ μετεβάλλετο ὁ ποιητὴς μετεμορφωτὸς εἰς ἀγαθὸν πατέρα καὶ σύζυγον φιλόφρονα καὶ προσήγορον.

Τὴν μεσημβριαν ἐγευμάτιζον παιδρῶς καὶ συνδιελέγοντο ἐπὶ μακρόν. Ἡ πατρικὴ ἄκτις κατήγαγε πάντων τὰ μέτωπα.

Ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ ἔγραψεν ἐν Γερνεσέη τοὺς Ἐργάτας τῆς Θαλάσσης, οὓς ἀφιέρωσεν εἰς τὴν νῆσον ταύτην διὰ τῶν ἑξῆς :

« Ἀφιέρω τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς τὸν φιλόξενον καὶ ἐλευθερον βράχον, εἰς τὴν γωνίαν ταύτην τῆς παλαιᾶς νορμανδικῆς γῆς, ὅπου ζῆ ὁ εὐγενὴς μακρὸς ναυτικὸς λαὸς, εἰς τὴν νῆσον Γερνεσέην, σοβαρὸν καὶ χαρίεσσαν, ἀσυλὸν μου ἐπὶ τοῦ παρόντος, πιθανῶς δὲ τάφον μου. »

Ὁ Οὐγκὼ χάριν ἀκριβείας περὶ τὴν στολὴν τῆς ἡρωίδος τοῦ μυθιστορήματος τοῦτου Δουρουσέτης, ἠθέλησε νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν ἐνδυμασίαν κομψῆς γερνεσιαίας τοῦ 1768. Αἱ γυναῖκες λοιπὸν τῆς νῆσου προσήνεγκον αὐτῷ κομφοτάτην πλαγγόνα φέρουσαν τὴν αὐθεντικὴν τούτων στολὴν.

Τὴν πλαγγόνα ἐδωρήσατο ὁ Οὐγκὼ πρὸς τὴν μικρὰν ἀνεψίαν του, θυγατέρα τοῦ γράφαντος τὰ παρὶ Οὐγκὼ ἀπομνημονεύματα ταῦτα Ἀσσελίνου, ἧτις τὴν διετήρησεν μέχρι τοῦ ἐνδεκάτου αὐτῆς ἔτους. Εἶχεν αὐτὴν περὶ πολλοῦ, καὶ μόνον ὅτε μετεβλήθη εἰς βράχη συγκατετέθη νὰ παραιτήσῃ αὐτήν. Τὴν ἀπεκάλει « κούκλαν τοῦ μεγάλου ἀνθρώπου ». Ὅτε δὲ ποτε ἠρώτησαν αὐτήν :

— Ποῖον εἶνε τὸ καλλίτερον ἔργον τοῦ Βίκτωρος Οὐγκὼ ποῦ ἔλαμε εἰς τὴν ἔξοριαν του ;

Ἄπεκρίθη,

— Ἡ κούκλᾶ μου !

Ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ συνεκάλει εἰς ἐβδομαδιαῖον κατὰ πέμπτην γαῦμα τὰ πτωχότερα παιδιά τῆς νῆσου Γερνεσέης. Κατὰ τὴν ἑορτὴν δὲ τῶν Χριστουγέννων προσέφερον εἰς αὐτὰ καὶ ἐνδύματα καὶ παιγνίδια, καὶ γλυκίσματα ἢ σύζυγος τοῦ

Οὐγκὼ περιγράφει διὰ βραχείων τὴν συγχινητικὴν ταύτην σκηνήν. « Τὰ ἐνδύματα, ἀσπρόρουχα, ὑποδήματα διανεμόνται εἰς αὐτὰ, ἀφ' οὗ ὁ σύζυγός μου τοῖς ἀποτείνει πατρικὰς συμβουλὰς. Ἐπειτα τὰ παιδιά μεταβαίνουν εἰς μικρὰν ἀγροτικῶς ἐσκευασμένην αἰθουσαν, εἰς τὴν ἠποίαν λάμπει τὸ δένδρον τῶν Χριστουγέννων. Παιγνίδια, κηρία ἀναμμένα, ὀπάραι, πορτοκάλλια κρέμονται ἀπὸ τοὺς κλάδους των. Δύνασθε νὰ φροντασθῆτε τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἐκπλήξιν τῶν παιδιῶν. Ὅλα αὐτὰ τὰ ὠραία πράγματα κληροῦνται, καὶ καταβιβάζομενα ἀπὸ τὸ δένδρον μεταβαίνουν εἰς τὰς χεῖρας τῶν εὐτυχῶν παιδιῶν. »

ΠΕΡΙ ΛΟΥΤΡῶΝ

Πολλὰ τῆς ἀρχαιότητος ἔθνη, ἰδίως οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Ἑβραῖοι, ἐθεώρουν τὸ λουεῖσθαι ὡς καθήκον θρησκευτικόν. Κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Μωάμεθ πρέπει πεντάκις τῆς ἡμέρας νὰ πλύνωσιν οἱ πιστοὶ τὸ πρόσωπον, τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Εἰς τὴν ἐρημον, ὅπου τὸ ὕδωρ εἶνε σπανιώτατον, τὸ θρησκευτικόν τοῦτο καθήκον ἐκτελεῖται δι' ἄμμου.

Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις τὰ δημόσια λουτρά κατὰ τοὺς χρόνους τῶν αὐτοκρατόρων ἦσαν πολυτελέστατα. Τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ οἰκοδομηθέντα ἦσαν τὸσῶν μεγάλα, ὥστε δεκάκις χιλιάδες ἀνθρώπων ἠδύναντο νὰ λουῶνται συγχρόνως ἐν αὐτοῖς, τὰ δὲ τοῦ αὐτοκράτορος Καρακάλλα εἶχον ἐμβαδὸν μεγαλειότερον ἐνὸς τετάρτου τετραγωνικοῦ μιλίου. Περιεῖχον λουτήρας θερμοῦ καὶ ψυχροῦ ὕδατος, λουτήρας θερμοῦ ἀέρος καὶ ἀτμοῦ, δεξαμενὰς διὰ κολύμβημα, προβαλάμους, δωμάτια πρὸς ἐνδυμασίαν καὶ αὐλὰς δι' ἀγῶνας καὶ γυμνάσια, ὅλα δὲ ταῦτα κεικασμημένα διὰ μωσαϊκῶν, μαρμάρων, εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων.

Τὸ τουρκικὸν λουτρὸν εἶνε μίμησις τοῦ ἀρχαίου διὰ θερμοῦ ἀέρος ἀραβικοῦ λουτροῦ, τὸ ὅποιον ἦτο τὰ μάλιστα ἐν χρῆσει παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις. Ὁ λουόμενος εἰσέρχεται κατὰ πρῶτον ἐντὸς δωματίου ὅπου ὁ ἀήρ εἶνε θερμὸς, ὅταν δὲ ἡ ἐπίδρωσις ἀρχίσῃ, μεταβαίνει εἰς ἄλλο δωματίον ἀκόμη θερμότερον, ὅπου ὁ ἀήρ εἶνε τὸσῶν θερμὸς, ὥστε ἐντὸς αὐτοῦ δύναται νὰ βράσῃ ὕδωρ. Ἀμα δὲ ἰδρῶσθ' ἀφθόνως ἐκεῖ ὁ λουόμενος ὀδηγεῖται εἰς τὸ πλυντήριον, ὅπου τὸ σῶμα του τρίβεται καὶ καθαρίζεται διὰ σάπουνος ἐν μέσῳ ἀφθόνου ὕδατος. Ἐπειτα σπογγίζεται καὶ μεταβαίνει εἰς ἄλλο δωματίον, ὅπου ἀναπαύεται, ἕως οὗ τὸ σῶμα του στεγνώσῃ ἐντελῶς καὶ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν φυσικὴν του θερμοκρασίαν.

Τὸ Ῥωσικὸν λουτρὸν ὁμοιάζει πολὺ πρὸς τὸ τουρκικόν, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι εἰς τοῦτο ἀντὶ θερμοῦ ἀέρος γίνεται χρῆσις θερμοῦ ἀτμοῦ καὶ προσέτι κατάδυσις εἰς ψυχρὸν ὕδωρ. Τὸ Ῥωσικὸν λουτρὸν δύναται νὰ φθάσῃ εἰς πολὺ μεγαλειότεραν θερμότητα ἢ τὸ τουρκικόν. Τὰ λουτρά ταῦτα γινόμενα μετὰ προσοχῆς εἶνε λίαν ὠφέλιμα εἰς τὴν ὑγείαν, ἐὰν βιωσὶ γένωσιν εἰς ὑπερβολὴν θερμὰ, θερμαίνουσι παραπολύ τὸ αἷμα καὶ ἐπομένως καθίστανται ἐπικίνδυνα.

Τὸ ψυχρὸν λουτρὸν ἐπιφέρει πάντοτε εἰς τὸν λουόμενον αἰφνίδιον κατὰ τὴν κατάδυσιν βίγος, τὸ ὅποιον ὅμως ἀκολουθεῖ ἀμέσως συναίσθησις θερμότητος καὶ εὐξίης καθ' ὅλον τὸ σῶμα. Ἐὰν κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ ὕδατος ὁ λουόμενος καὶ σπογγισθῇ καλῶς, θέλει αἰσθανθῆ ἑαυτὸν ἐλαφρὸν καὶ ἔντονόν, ἐὰν ὅμως παραμείνῃ ἐντὸς τοῦ ὕδατος μετὰ τὴν ἀντιδράσιν, ὅα ψυχρασθῇ πάλιν καὶ ὅα αἰσθανθῇ τὸ σῶμα του ἐξησθενημένον. Ἐπομένως τὸ ψυχρὸν λουτρὸν καλῶς μὲν λαμβανόμενον εἶνε ὠφέλιμον, κακῶς δὲ ἐπιβλαβές. Μόνον εὐρωστοὶ καὶ ὑγιεῖς ἄνθρωποι δύνανται νὰ λουῶνται ἐντὸς ψυχροῦ ὕδατος, πρέπει δὲ καὶ οὗτοι νὰ ἀποφεύγωσιν αὐτό, ὅταν τὸ σῶμα εἶνε καταπεπονημένον ἢ πολὺ, μετὰ σωματικῆν ἄσκησιν, θερμόν.

Τὸ χλιαρὸν λουτρὸν εἶνε λίαν εὐχάριστον καὶ δὲν προσεῖ ἀπότομον ἐντύπωσιν εἰς τὸν λουόμενον ἢ διει ἐλαφρὰν τινα θερμότητα εἰς ὅλον τὸ σῶμα, κατευνάζει τὰ νεῦρα καὶ ἐπιταχύνει τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος· ἀλλὰ δὲν εἶνε τοικῶν ὡς τὸ ψυχρὸν λουτρὸν, οἱ δὲ ποιούντες συνεχῶς χρῆσιν χλιαρῶν λουτρῶν, καθίστανται εὐαίσθητοι εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς θερμοκρασίας. Τὸ καλλίτερον ἅμα δὲ καὶ εὐκρεστότερον λουτρὸν δι' ὑγιᾶ ἄνθρωπον εἶνε τὸ χλιαρὸν.

Τὸ θερμὸν λουτρὸν φέρει τὸ αἷμα ταχέως πρὸς τὰ ἄκρα, καθιστᾷ τὸ δέρμα ἐρυθρὸν καὶ τὸν σφυγμὸν ταχύτερον. Ὁ ποιούμενος αὐτοῦ χρῆσιν αἰσθάνεται βάρος εἰς τὴν κεφαλὴν καθὼς καὶ κόπωσιν καὶ ἐξασθένειν εἰς τὸ σῶμα. Ὑγιεῖς ἄνθρωποι δέον νὰ ἀποφεύγωσι τὴν συνήθειαν τῶν θερμῶν λουτρῶν, ὁσάκις δὲ ἡ ἀνάγκη τὸ ἀπαίτησιν, πρέπει ὁ λουόμενος νὰ ἀρχίσῃ διὰ χλιαροῦ λουτροῦ, θερμαινόμενον ὀλίγον κατ' ὀλίγον, νὰ ἐξέρχεται δὲ ἅμα αἰσθανθῇ τὰς δυνάμεις ἐκλείπουσας, περιγυρόμενος εὐθὺς κατόπιν διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ νὰ τρίβῃ τὸ σῶμα διὰ χειρομάκτρον χονδρῶν.

Τὸ θαλάσσιον λουτρὸν εἰς καταλληλὸν καιρὸν γινόμενον εἶνε ὑγιεινόν. Ἀλλὰ ἀπαιτεῖται προσοχή, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ τις πολὺ ἐντὸς τοῦ ὕδατος, διότι τότε ἡ ἀντιδράσις παρέρχεται καὶ ὁ λουόμενος καταλαμβάνεται ὑπὸ βίγους. Τὸ σῶμα εὐθὺς ὡς ἐξέλιθ' ἐκ τοῦ ὕδατος πρέπει νὰ σπογγισθῇ δυνατὰ καὶ νὰ ἐνδυσθῇ ἀμέσως. Δὲν

πρέπει νὰ εἰσέλθῃ τις εἰς τὴν θάλασσαν πρὶν παρῆλθουν δύο ἢ τρεῖς ὥραι μετὰ τὸ γαῦμα.

Α*.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀπήθυνεν εἰς τὸν πρόεδρον τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἔκθεσιν ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς ποινικῆς Δικαιοσύνης κατὰ τὸ 1883 ἐν Γαλλίᾳ. Ἐκ ταύτης ἐν γένει ἐξάγεται ὅτι τὸ ἐγκλημα οὐδὲν ὡς ἐπέστη ἐκεῖ ἐλάττωσιν τινα μαρτυροῦσαν τροπὴν ἐπὶ τῆ βελτίῳ.

Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐνόρκων ἀναγομένης ὑποθέσεις, αἱ ἐπ' αὐτῶν στατιστικαὶ ἔρευναι σημειοῦσιν ἐπαισητὴν βελτίωσιν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγκλημάτων, ἐπὶ τῶν ἠποίων οἱ δροκτοὶ ἐξέδοσαν ἐτυμηγορίας, ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1883 εἰς 3,299, ἀπέναντι 3,344, κατὰ τὸ 1882, καὶ 3,580 κατὰ τὸ 1881. Ἡ παράθεσις τῶν στατιστικῶν, αἵτινες ἰρίζουσι τὴν φύσιν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν κριθειῶν ὑποθέσεων παρέχει ὁμοίως ἀνάλογα ἐξαγόμενα. Οἱ φόντοι, οἱ βιασμοί, αἱ πλυστογραφίαι, αἱ κλοπαὶ ἐπαισητῶς ἐλαττοῦνται, κατὰ τὸ 1883, τῶν προγενεστέρων ἐτῶν. Μόνον ἀνεπαίσθητος τις αὐξήσις παρατηρεῖται εἰς τὰς παιδοκτονίας καὶ εἰς τὰς δολίας χρεωκοπίας.

Ἀλλὰ τὸνναντίον τοῦ προσδοκωμένου ἡ ἀναλογία τῶν ἐγγραμμάτων ἐγκλημάτων οὐσιωδῶς αὐξάνει. Ἀπὸ τοῦ 1871—1875 ἀνῆλθεν εἰς 64 τοῖς %, κατὰ τὴν ἀκόλουσον πενταετίαν ἀνέβη εἰς 70 τοῖς %, καὶ ἀπὸ τοῦ 1881—1883 εἰς 74 τοῖς %. Ἡ αὐξήσις αὕτη ὑπὸ ἐποψίν τινα εἶνε ἀναμφιβόλως ἡ λογικὴ συνέπεια τῆς αὐξήσεως τῆς προκαταρκτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀφοῦ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγραμμάτων ἐλαττοῦται καθ' ἑκάστην. Ἀλλ' αἱ πρόδοι τῆς ἠθικῆς δὲν ὑπῆρξαν ἴσαι μὲ τὰς τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἀφ' ἑτέρου ἀποβλέπων τις εἰς τὰ ἐγκλήματα ὑπὸ τὴν ἐποψίν τοῦ ζητημάτων τῆς κατοικίας, εὐρίσκει λίαν λυπηρὰν πρόθεσιν ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν δικασθέντων, οἵτινες στεροῦνται ὠρισμένης κατοικίας. Κατὰ τὸ 1883, 434 ἐξ αὐτῶν περιείχοντο ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἀναλογία εἶνε 10 τοῖς %. Ἐντοτε δ' ἤρξατο αὐξανόμενῃ. Τὸ ἐξαγόμενον τοῦτο χρῆζει προσοχῆς, καθ' ὅ συμπίπτει μετ' ἐπαισητῆς αὐξήσεως τῶν τοχοδιωκτῶν.

Ἐπίσης ἐν τῇ στατιστικῇ τῶν πλημμελημάτων καὶ πταισμάτων παρατηροῦνται οὐσιώδεις αὐξήσεις, κατὰ τὸ 1883, ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐτῶν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Συγχρόνως τῇ τελομένῃ ἐν Παρισίαις Καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει ὁ Ἰάπων ζωγράφος Γιαμαμέτο διαργάωτεν αὐτῇ ἰδίαν ἐκθεσιν ἔργων αὐτοῦ, ἅτινα κρίνονται ἀξιόλογα. Αἱ ἐν λόγῳ εἰκόνες ἀνήκουσιν εἰς πάντα τὰ εἶδη τῆς ζωγραφικῆς, παριστώσαι τοπεῖα, ζῶα, θρόλους, ἱστορικές καὶ οἰκογενειακὰς σκηνάς, εἶνε δὲ πύλας διὰ Κινεζικῆς μελάνης, ὑδρογραφίαι ἐπὶ μετάξης, ἐλαιογραφίαι κτλ. ἀπεικονίζουσαι πᾶσαι ὑποθέσεις καθαρῶς Ἰαπωνικάς.

Ἡ ζωγραφικὴ ἐν Ἰαπωνίᾳ πληροῖ ἀναπόδραστον κοινωνικὴν ἀνάγκην οὐ μόνον παρὰ τοῖς ὑψηλοῖς στρώμασιν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῷ ὄγλῳ. Χρῆσιν ποιῶνται ταύτης πανταχοῦ εἰς διακοσμῆσεις παρακατασμάτων καὶ ὁροφῶν καὶ παντότων ἐπιαντικειμένων χρησίμων ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ. Ἡ ζωγραφικὴ ἐν Ἰαπωνίᾳ διατηρεῖ τὸν ἐθνικὸν αὐτῆς χαρακτήρα, καθ' ὃ πρόστατευσμένη ὑπὸ τοῦ ἔθνους ὀλοκλήρου, ὅπερ ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ μένει ζῆνον ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὸν ἐπιτηδεύμενον ἐξευρωπαϊσμὸν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ τινῶν εὐγενῶν. Τὸ πλεῖστον τῶν Ἰαπωνικῶν εἰκόνων παριστᾷ ἢ βουδικοὺς θρόλους ἢ σκηνὰς εἰλημμένας ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας καὶ πρόσωπα φέροντα τὰς πολυτελεῖς ἐνδυμασίας τῆς ἀρχαίας Ἰαπωνίας. Ἄν κρίνῃ τις ἐκ τῶν πλήθους τῶν φωτογραφικῶν ἐκτύπων, αὐτοὶ εἶνε αἱ πλεῖστερον ὑπὸ τοῦ κοινῶ ζητούμενα. Μετ' αὐτὰς ἀκολουθοῦσι εὐνήθως ἐν ταῖς Ἰαπωνικαῖς ἐκθέσεσι, λόγῳ ποσότητος, αἱ ζωγραφίαι ἀθέων, πολλὰκις θαυμασίως ἀπεικονιζομένων. Αἱ ὀλιγώτερον ἐπιζητούμεναι ὑποθέσεις εἶνε αἱ παριστώσαι οἰκογενειακὰς σκηνάς· μολογόντι αὐταὶ εἶνε τσοῦτον εὐάρεστοι ἐν ταῖς ἔργασι τοῦ ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν φιλοτέχνων τσοῦτον θαυμαζομένου Ἰάπωνος καλλιτέχνου Hokousai, οἱ Ἰάπωνες θεωροῦσι τὰς ταύτας εἰκόνας τοῦ ὧς ἀνηκούσας εἰς ὑποδεέστερον εἶδος τέχνης.

Κατὰ τὸν τελευταῖον συρμὸν τῶν Παρισίων οἱ γυναικεῖαι πῖλοι δὲν κατασκευάζονται πλέον ἐξ ἀχυροειδῶν ὑφασμάτων οὔτε ἀπομιμνῶνται πλέγματα ἐκ κλάδων ἴτεων ἢ σχοίνων διχλῆν καλκιδίων, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν φλοιῶν τῶν δένδρων ἢ ἐξ ἀπομιμνήσεων τούτων. Τοὺς πῖλους δὲ τούτους περικουμποῦσιν οὐχὶ διὰ τριχάπτων ἢ ἄλλων ὁμοίων τεχνητῶν κοσμημάτων, ἀλλὰ διὰ πιστῶς ἀπεικασμένων ἀγρίων καρπῶν, οἷον χαμοκέρασῶν, βατομούρων, φύλλων δρυὸς μετὰ βαλάνων, κλαδίσιων φούντουκιδίων ἢ καρπῶν κ.τ.λ.

Νέον ἔθος ὡς πρὸς τὰ δῶρα τοῦ γάμου ἤρξατο εἰσαγόμενον τελευταῖον ἐν Ἀγγλίᾳ. Εἰς ζεύγη, ἅτινα δὲν διακρίνονται διὰ τὸν πλοῦτον αὐτῶν καὶ τὴν εὐπορίαν, ἀντὶ τῆς δίδονται δῶρα βαρύτιμα συνιστάμενα εἰς ἀχρηστοὶ καὶ περιττὰ εἶδη πολυτελείας, δίδεται τὸ ἀντίμισθον εἰς χροῖματα μετρητά, πράγμα ὅπερ εἶνε μὲν ἥμισυ ποιητικὸν ἔχει δμως καὶ τὰ πρακτικὰ αὐτοῦ προτερήματα. Ἐὰν συλλογισθῇ τις ὅτι ἐνίοτε τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον διυρεῖται ἐξ ἄκρας ἢ δεικνύει ὑπὸ διαφόρων καὶ ὅτι τὸ νεαρὸν ζεῦγος ἔχει

εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ πολυαριθμοῦ ἀνοδοῦχος ἢ σερβίτσια τοῦ καφέ ἢ τοῦ τεῖου, ἢ τραπέζια τοῦ καινῶν ἢ ὅτι λαμβάνει δῶρα ἄλλως ἐνίοτε ἀχρηστοῖ, ἐν ᾧ στερεῖται τῶν ἀναγκασιότατων οἰκτικῶν σκευῶν, θέλει ἐκτιμῆσαι δένοντως τὸ πρακτικὸν τοῦ νέου ἔθους. Ὅτε δὲ πρὸ ὀλίγων ἐβδομάδων ὁ αἰδέσιμος Στέφανος Γλάδστον, ἱερεὺς, καὶ γηραιότερος υἱὸς τοῦ πρωτοπυργοῦ τῆς Ἀγγλίας, ἐνυμφεύθη τὴν Miss Annie Chrorlithwaite, θυγατέρα τοῦ Δόκτορος G. Wilson, ἐν Λιδερπούλῃ, δὲν ἐξεπλάγη βεβαίως δυσαρέστως ὅταν μετὰ τῶν διαφόρων δῶρων ἔλαβε καὶ δύο συναλλαγματικὰς ἐξ 100 λιρῶν ἐκάστην, ἃς ἔστειλεν αὐτῇ ὁ Δοῦξ τοῦ Westminster.

Αἱ τὸν συρμὸν ἀκολουθοῦσαι κυρία τῆς ἀριστοκρατικῆς τάξεως τῆς Νέας Ὑόρκης εὐρίσκουσιν ἰδιόχουσαν τέρψιν νὰ ἐπιδεικνύωσιν ἄλλως ἰδιοτρόπως ἰδέψεις καὶ κλίσεις εἰς τὰ ἀγαθὰ τῶν ἡμετέρων, καὶ διὰ πάντος μέσου νὰ ἐλκίσωσι τὴν γενικὴν προσοχὴν. Συρμὸς τοιοῦτός εἶνε τανῦν ἡ ἀπαρχολογία μετὰ παρὰδῶρων ἐπὶ τῇ θύρῳ τῆς ζῶν, ἀντὶ τῶν κινηρίων, ἅτινα ὄχι μόνον ἀνατρέφουσιν οἰκία ἀλλὰ καὶ συμπαράλαμβάνουσιν ἐν τῇ συναναστροφῇ. Ὅτι ἀριστοκρατικὴ τις τοιαύτη κυρία ἔχει χαλιῶνην προσοχὴν, ἢν παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτῆς εἰς τὸ θέατρον καὶ τῆς ὁποίας ἐξυμνεῖ ἐνθουσιωδῶς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν πίστιν. Τὸ ζῶν εἶνε ἐνδεδομένον δι' ἀτλαζίνου ὑφάσματος κυανῶ χροῖματος ἐφ' οὗ εἶνε προσδεδεμένος κυανῶς ἐπίσης ἱμάς. Ἄλλη τις κυρία ἔχει ἄρα λευκοῦς ὀφθαλμοὺς, οὗς φέρει ἐπίσης μεθ' ἑαυτῆς εἰς τὸ θέατρον τοῦ θεάτρον, πρὸς μέγιστον ἐξοργισμὸν καὶ σκάνδαλον τῶν γειτόνων. Πάσας ὁμως ὑπερβαίνει ἡ εὐγενὴς κυρία Stout, ἥτις φέρει 60 μικροὺς καὶ μεγάλους λευκοὺς ποντικίους, ἐκτάκτως ἡμέρους, ἐν ἰδίᾳ αἰθούσῃ. Ἡ κυρία αὕτη δαπανᾷ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου εἰς θεραπείαν τῶν ζῶν τούτων, ἐπιδεικνύει δὲ τὸ θηριοτροφεῖον τῆς μεθ' ὑπερηφανείας εἰς ἕκαστον τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς

Ἐν τινι χορῷ δόκιμος τοῦ ναυτικοῦ ἔρωτᾷ ἄλλον ποῖα εἶνε ἡ φρεγάτα ἐκείνη ἢ θεόρατη, ἐνοῶν κυρίαν ὑψηλὴν ἱσταμένην πλησίον τοῦ. Μετ' ὀλίγην προσέρχεται ὅπως καλέσῃ αὐτὴν εἰς τὸν χορὸν.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε δόκιμε. Μία φρεγάτα ὀδηγεῖται πάντοτε ἀπὸ καπετάνιο.

Ἀσθενής. — Πότε ἔμπορὸν νὰ μιλήσω μετὰ τὸν ἐξοχώτατο;

Ἰπὴρ ἔτριον. — Ὅποτε θέλετε ὅλη τὴν ἡμέραν εἶνε ἔς τὸ σπῆτι.

Ἀσθενής. — Ναί, μὰ ἡθελα νὰ τὸν εὐρῶ ἐντελῶς μοναχῶ.

Ἰπὴρ ἔτριον. — Τότε ἐλάτε ἀπὸ τὰς 2-3, εἴνε ἡ ὄρα ποῦ δέχεται ἐπισκέψεις ἔς τὸ σπῆτι. Τότε εἶνε καταμόναχος πάντοτε.

Ἐν συναναστροφῇ.

Καθαλιέρος. — Θέλετε, κυρία, κανὲν ἀναψυκτικόν;

— Ἀναψυκτικόν; Ὁχι. Ἀναψυχὴν θέλω. Ἀφήσατέ με ὀλίγον μοναχῆν.